

Jouw school klaar voor de toekomst

HP | De Klas Heruitgevonden

De wereld evolueert, ook die van het onderwijs

Het onderwijs van vandaag is anders dan dat van gisteren. We zien verschillende trends, problemen en uitdagingen.

JONGEREN VORMEN VANDAAG DE DIGITALE GENERATIE

Jongeren worden geboren met een tablet in de ene en een smartphone in de andere hand. Vroeger trokken ze samen met hun vrienden op pad in hun dorp of stad, nu trekken ze er in de digitale wereld op uit (alleen of met hun online buddies). De digitale wereld is hun speelveld, ze zijn er thuis en vinden er vlot hun weg. Snel, flitsend en dynamisch: zo gaat het er in hun digitale wereld aan toe. Voor leerkrachten die geen deel uitmaken van deze digitale generatie is het niet altijd even gemakkelijk om zich hierin in te leven. Toch merken we dat er nood is om hier in mee te gaan en om leermethodes af te stemmen op de beschikbare digitale tools. Denk maar aan het gebruik van notebooks tijdens de les om filmpjes te bekijken of zelf te maken, iets op te zoeken of oefeningen te maken. Op die manier worden lessen gevarieerder en dynamischer.

LEERKRACHTEN VERVULLEN EEN ANDERE ROL

Leerkrachten geven tegenwoordig niet enkel hun kennis door, ze zijn ook een mentor en persoonlijke coach voor hun leerlingen doordat scholen steeds meer inclusief gaan werken en individuele begeleiding bijgevolg nodig is. Daarnaast voeren leerkrachten administratieve taken uit en fungeren ze als ICT-coördinator net omdat klassen en vakken steeds meer ondersteund worden door technologie. Dit gamma aan taken kan leerkrachten extra kopzorgen geven.

ER IS NOOD AAN ONDERWIJS OP MAAT

Klasgroepen worden steeds groter en niet iedere leerling heeft dezelfde behoeftes of leert en werkt op hetzelfde tempo. Daarom is de nood aan onderwijs op maat bijzonder hoog. Dankzij de juiste technologieën kunnen leerkrachten hun leerlingen een gepersonaliseerd traject aanbieden en vlotter samenwerken.

SCHOOLGEBOUWEN ZIJN VEROUDERD

Schoolgebouwen gaan decennialang mee. Hierdoor zijn ze vaak verouderd en voldoen ze niet aan de moderne manier van lesgeven. Vroeger lagen de noden immers anders. Toen was er nog geen sprake van internet, laat staan van de noodzaak om bijvoorbeeld in elk klaslokaal wifi te voorzien; wat nu wel nodig is. Budget om een nieuwe school te bouwen, is er vaak niet

---

DUURZAAMHEID WINT AAN BELANG

Scholen willen duurzamer zijn. Ze begrijpen dat iedere instelling, maar ook ieder individu, kan bijdragen aan een duurzamere wereld. Scholen gaan bijvoorbeeld meer nadenken over welke materialen ze in huis halen: zijn materialen gerecycleerd en kunnen ze nadien ook nog gerecycleerd worden? Daarnaast spelen ook vervoerswijzen een rol: indien een school kiest voor verzendingen via trein zal de CO₂-uitstoot aanzienlijk lager zijn dan bij luchtvervoer. Voor de technologische aankopen kan de school dan weer kijken naar energie-efficiëntie om zo minder stroom te verbruiken. Ook op het einde van hun leven zijn toestellen nog duurzaam. Bepaalde onderdelen kunnen gerecycleerd worden of de toestellen kunnen een tweede leven krijgen via DigitalForYouth.be. Deze organisatie herstelt oudere toestellen en geeft ze aan scholen om zo de digitale kloof tussen jongeren in België mee te verkleinen.

ER VINDEN STEEDS MEER CYBERAANVALLEN PLAATS

Cybercriminaliteit neemt steeds meer toe. Hierbij worden niet enkel bedrijven, maar ook scholen gevisieerd. Het is dus belangrijk om dit mee te nemen wanneer je jouw leeromgeving gaat vernieuwen. Want jouw leerlingen moeten in alle veiligheid kunnen leren en ook leerkrachten moeten op een veilige manier en probleemloos kunnen werken.

WE MOETEN KLAAR ZIJN VOOR AFSTANDSONDERWIJS

Je merkte het tijdens COVID-19 al: ook op afstand kan er geleerd en lesgegeven worden. En dat kan op verschillende manieren: je kan een 1-op-1-gesprek houden, maar evenzeer kan er lesgegeven worden aan de hele klas of je kan zelfs groepswerken online laten doorgaan. Afstandsonderwijs biedt heel veel mogelijkheden en stimuleert de zelfstandigheid bij leerlingen. Ook in de toekomst vormt het een mooie afwisseling met fysiek onderwijs. Er zijn wel afspraken en verduidelijkingen nodig om dit vlot te laten verlopen. Voor leerkrachten is het bijvoorbeeld belangrijk te weten hoe ze een digitale les voorbereiden en leiden op zo'n manier dat leerlingen mee en betrokken zijn. Ook leerlingen moeten duidelijk begrijpen hoe het er in de online les aan toegaat en wat er van hen verwacht wordt.

Het evenwicht tussen kennis en vaardigheden verschuift

Jongeren hebben nood aan kennis, maar ook aan vaardigheden. Wist je dat 65 % van de kinderen die vandaag in het basisonderwijs zitten later terecht zullen komen in een job die vandaag zelfs nog niet bestaat?¹ Om kinderen en jongeren hierop voor te bereiden, definieerden de OESO en het Wereld Economisch Forum al in 2012 een aantal skills die belangrijk zijn. In 2019 werd dit nog verder uitgewerkt. Dit leidde tot vier fundamentele vaardigheden die best aangeleerd worden op school: kritisch denken, samenwerken, creativiteit en communiceren. Zo kunnen jongeren later probleemloos hogere studies aanvangen en toetreden tot de voortdurend evoluerende arbeidsmarkt.

De bestaande technologische evolutie moet versnellen

Een studie van het Brookings Institute (een organisatie die diepgaand onderzoek verricht voor het openbaar beleid) toonde aan dat de overgang van traditioneel naar meer digitaal onderwijs lang geleden plaatsvond. Eigenlijk toen informatie- en communicatietechnologieën ingevoerd werden in het onderwijs- en leerproces.

Dat een digitale manier van leren en lesgeven het aanleren van de 4 fundamentele vaardigheden ondersteunt, is duidelijk. De digitalisering van het onderwijs ging eigenlijk enkele jaren geleden al van start. Kijk maar naar de digiborden die in steeds meer klaslokalen te vinden zijn. We zitten dus al langer in de overgang van traditioneel naar modern onderwijs.

Nu vindt er echter een versnelling plaats. Want COVID-19 verplichtte leerlingen en leerkrachten om op een andere manier te leren en les te geven. Er volgde een periode van online les. Deze uitzonderlijke situatie versterkte de nood aan verandering. Het deed onderwijsinstellingen meer dan ooit beseffen dat klassiek onderwijs (gedeeltelijk) vervangen of aangevuld kan worden door een moderne manier van lesgeven. En dat digitale tools nog niet op de meest optimale manier gebruikt worden. Vóór COVID-19 was het gebruik van notebooks in de klas bijvoorbeeld eerder beperkt en werden ze beschouwd als een soort digitaal handboek. Het online lesgebeuren maakte duidelijk dat notebooks veel meer kunnen en dus op een andere manier ingezet kunnen worden.

OVERHEDEN STEUNEN HET ONDERWIJS

Ook in ons land wordt de digitalisering van het onderwijs ondersteund en worden er budgetten vrijgemaakt. In Vlaanderen spreekt men sinds 2020 over de 'Digisprong'. In Brussel en Wallonië sloot men dan weer 'Le Pacte pour un enseignement d'excellence' af.

DE VLAAMSE 'DIGISPRONG'

Met de Vlaamse 'Digisprong' wordt er maar liefst 375 miljoen euro vrijgemaakt om er enerzijds voor te zorgen dat ieder kind in Vlaanderen vanaf het vijfde leerjaar een eigen ICT-toestel krijgt. En ook andere leerlingen zullen gefaseerd toegang krijgen tot hun eigen toestel. Anderzijds zullen leerkrachten voorzien worden van (extra) ICT-materiaal en -opleidingen.

'LE PACTE POUR UN ENSEIGNEMENT D'EXCELLENCE' IN BRUSSEL EN WALLONIË

In 'Le Pacte pour un enseignement d'excellence' werkt men dan weer aan de strategie van de digitalisering van het Waalse en Brusselse onderwijs. Hierin wordt de structurele hervorming van het onderwijs geformuleerd. Het doel? De kwaliteit van het Waalse en Brusselse onderwijs versterken voor alle leerlingen. Bijvoorbeeld door het plezier in leren weer aan te wakkeren bij de leerlingen.

HP WERKTE SAMEN MET EEN SCHOOL IN BOUSSU (HENEGOUWEN) OM EEN VOORBEELDKLAS VAN A-Z UIT TE WERKEN.

Leerkrachten van het Institut Technique et Commercial de Boussu liepen al jaren aan tegen een aantal pijnpunten. Zo werden ze geconfronteerd met afwezigheden en een gebrek aan motivatie van hun leerlingen. Om dit probleem aan te pakken werd er een enquête gehouden die zowel door de leerlingen, leerkrachten als het directieteam ingevuld werd. Dit resulteerde in een duidelijk overzicht van de pijnpunten en noden. Op basis hiervan ging HP samen met andere partners op zoek naar oplossingen om zo mee te schrijven aan het verhaal van deze school. Als technologiepartner voorziet HP niet enkel de nodige tools, maar denkt ze ook mee na over een andere manier van lesgeven.

DIGITALISERING IS MÉÉR DAN ENKEL COMPUTERS VOORZIEN

Natuurlijk gaat digitalisering veel verder dan leerlingen enkel te voorzien van notebooks. Het gaat om een andere manier van lesgeven en leren waarbij alle mogelijkheden van digitaal leren optimaal benut worden.

Het onderwijs speelt een rol

Elke school speelt een cruciale rol in het aanleren van de vier fundamentele vaardigheden en probeert een antwoord te bieden op de uitdagingen. Helaas biedt de traditionele schoolopstelling hier vaak geen of onvoldoende ruimte voor. En daar wil HP je bij helpen.

Eigenlijk zou er een interactieve situatie gecreëerd moeten worden waarbij leerlingen de leerstof niet zomaar passief gaan consumeren, maar ze echt mee creëren. Hiervoor werkte HP een vernieuwde leeromgeving uit die alle facetten van een ideale klas omvat: verschillende zones die voorzien zijn van de juiste (aanpasbare) infrastructuur en digitale tools. HP noemt dit De Klas Heruitgevonden.

Wat heb je nodig om een klas te vernieuwen?

Een cultuur van verandering

De mens is een gewoontedier. Het zit niet in zijn natuur om zomaar zaken te veranderen. We moeten dus echt wel overtuigd worden van de voordelen die een verandering met zich meebrengt. Scholen die hun leeromgeving willen vernieuwen, hebben dan ook nood aan een cultuur van verandering. Die kan groeien doordat de directie eerst een duidelijke visie en strategische planning bepaalt. Vervolgens kan de directie het implementatieproces delen met de leerkrachten zodat erover nagedacht kan worden. Op die manier worden de visie en planning verduidelijkt waardoor de onderwijsmedewerkers beter begrijpen waarom verandering nodig is en welke voordelen die verandering hen alsook hun leerlingen biedt.

Een strategische planning

Wie iets wil veranderen, heeft nood aan een strategische planning. Want op die manier kan er nauwgezet te werk gegaan worden, kunnen er duidelijke doelstellingen geformuleerd worden en kunnen problemen geïdentificeerd en oplossingen ontwikkeld worden. Zo kom je niet voor onaangename verrassingen te staan.

Aandacht voor gezondheid, akoestiek en ergonomie

De vernieuwde leeromgeving moet gezond zijn. Leerkrachten en leerlingen brengen er immers 5 dagen per week door. Daarom vindt HP het belangrijk om ook hier aandacht aan te besteden.

Gezondheid

LUCHTKWALITEIT

In klaslokalen kan soms een muffe geur hangen. Zijn de ramen soms beslagen? Een slechte luchtkwaliteit in de klas kan de oorzaak zijn. Verschillende factoren liggen aan de basis hiervan:

- Uitdamping van vluchtige stoffen afkomstig van vloerbedekking, gordijnen of gebruikte bouwmaterialen.
- Het uitademen door de aanwezige personen.
- Geurstoffen van de aanwezige personen.
- Stof en huisstofmijt.
- Nieuwe gebouwen zijn bijna luchtdicht.

Onderwijsmedewerkers willen vermijden dat de concentratie van leerlingen afneemt en ook leerkrachten zelf willen boordevol energie zitten om op een dynamische manier les te geven. Je wil natuurlijk ook niet dat leerlingen moe worden van en tijdens de les. Hoe je voor een gezonder binnenklimaat in de klas kan zorgen?

EEN INTELLIGENT VENTILATIESYSTEEM

Wie een intelligent ventilatiesysteem installeert, hoeft zelf niet veel te doen. Want het systeem zal het CO₂-gehalte automatisch meten. Op basis daarvan wordt er meer of minder geventileerd waardoor onnodig energieverbruik vermeden wordt. Zo is ventileren comfortabel en gezond, maar ook duurzaam. En bovendien hebben leerlingen geen last van de kou of tocht omdat ramen tijdens de les niet geopend hoeven te worden.

ISOLATIE IN COMBINATIE MET VENTILATIE

Schoolgebouwen die goed geïsoleerd worden en daarbij ook nog eens voorzien worden van een intelligent ventilatiesysteem, zullen voor een verhoogd thermisch comfort zorgen. Bij isolatie gaat het niet enkel om gevel- en dakisolatie, maar ook de juiste raamprofielen en beglazing, een verbeterde naad- en kierdichting en een goede isolatie van de vloer. Op die manier vermijd je tochtklachten en temperatuurschommelingen. Alsof dat nog niet genoeg is, zorgen een goede isolatie en ventilatie ervoor dat het gebouw duurzamer en energiezuiniger is.

Een aangenaam binnenklimaat kan de productiviteit met **10 – 15 %** verhogen.²

EEN BEETJE GROEN DOET WONDEREN

Een iets eenvoudigere oplossing om de luchtkwaliteit te helpen verbeteren, is luchtzuiverende planten of mos te integreren in de moderne leerruimtes. Want zij absorberen koolstofdioxide, een gas dat we niet nodig hebben. In de jaren tachtig ontdekten wetenschappers bij de NASA dat planten zelfs chemicaliën zoals benzeen, trichloorethyleen en formaldehyde uit de lucht verwijderen en zo de lucht schoner maken om in te ademen. Planten bieden echter nog veel meer voordelen:

- Ze verlagen je stressniveau.
- Ze verhogen je productiviteit.
- Ze zorgen voor een betere akoestiek.
- Ze stimuleren de creativiteit.

THERMISCH COMFORT

Een te hoge of juist te lage temperatuur, tocht en een hoge luchtvochtigheid: allemaal factoren die ervoor zorgen dat leerkrachten en leerlingen niet comfortabel kunnen lesgeven en leren. De isolatie van het gebouw, de beglazing, de vloer en de verwarmings-, koel- en ventilatiesystemen zijn de factoren die het thermisch comfort beïnvloeden.

Akoestiek

Leerkrachten merken dagelijks dat er akoestische problemen optreden (vaak bij oudere schoolgebouwen). Denk maar aan geluid uit buurlokalen of op de gang, maar evenzeer geluiden van buitenaf, galm in de lokalen zelf of van installaties zoals sanitair en verwarming. Het is duidelijk: lawaai heeft een negatieve invloed. Het verhoogt je stressniveau en verlaagt je concentratie en productiviteit. Ook bij leerlingen. Enkele mogelijke oplossingen die de akoestiek in de vernieuwde leeromgeving kunnen verbeteren:

GELUIDSABSORBERENDE PLAFOND- EN MUURPANELEN

De plafonds in klaslokalen zijn vaak gemaakt van harde materialen met een glad oppervlak waardoor ze nauwelijks geluid absorberen. Voorzie daarom zachte materialen met een open structuur. Daarnaast kunnen ook stoffen muurpanelen helpen om geluid te absorberen.

VLOERBEDEKKINGEN

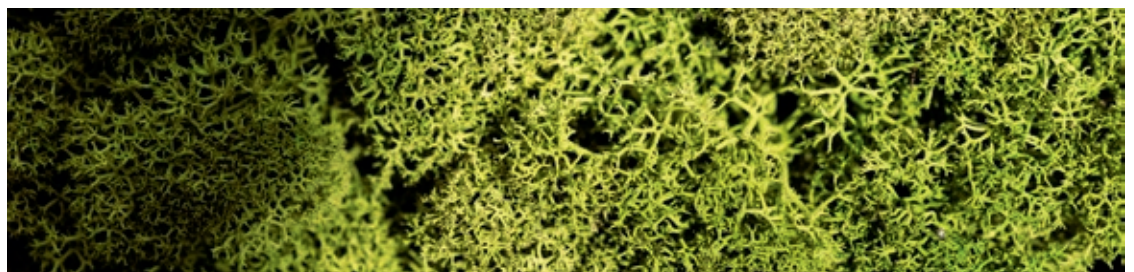
Ook bepaalde vloerbedekkingen kunnen de akoestiek verbeteren. Een tapijt bijvoorbeeld zal nagalm verminderen en zo bijdragen aan een productievere leeromgeving.

ALUMINIUM PROFIELEN EN AKOESTISCHE GEVELISOLATIE

Ervaar je veel geluidshinder van buitenaf? Dan bieden aluminium raam- en deurprofielen en akoestische gevelisolatie soelaas. Dit zorgt er zelfs voor dat ook de geluidsoverdracht van binnen naar buiten beperkt blijft.

MOSWANDEN

Moswanden zijn niet alleen groen en mooi, ze zijn ideaal om de akoestiek (én luchtkwaliteit) in moderne leerruimtes te verbeteren. Ze absorberen namelijk geluid op een natuurlijke manier én zuiveren de lucht.

Ergonomie

Leerkrachten brengen heel wat uren door in hun klas samen met hun leerlingen. Om fysieke klachten te voorkomen, bestaan er tegenwoordig heel wat meubels die aangepast kunnen worden aan de persoonlijke noden. Denk maar aan een desk die verstelbaar is in de hoogte, een opvouwbare tafel op wieltjes die gemakkelijk verplaatst en opgeborgen kan worden ...

Om akoestische problemen te vermijden, koos het Institut Technique et Commercial de Boussu ervoor om vilten muurpanelen te bevestigen. Want deze stoffen panelen bevorderen de akoestiek.

Het Institut Technique et Commercial de Boussu voorzag haar vernieuwde leeromgeving van moskaders. Die ogen niet alleen mooi, ze zuiveren ook de lucht en absorberen het geluid.

Voor het Institut Technique et Commercial de Boussu was het belangrijk om te beschikken over aanpasbaar en ergonomisch meubilair. Dit ter ondersteuning van de andere manier van lesgeven en leren. Zo werden er bijvoorbeeld comfortabele zetels geplaatst waarin de leerlingen even tot rust kunnen komen. Of opvouwbare tafels met vier zwenkwielen die gemakkelijk verplaatst en opgeruimd kunnen worden en ideaal zijn om samen te werken.

Tools en technologieën afgestemd op jouw school, leerkrachten en leerlingen

In de vernieuwde leeromgeving van het Institut Technique et Commercial de Boussu werken de leerlingen onder andere met een HP ProBook x360 11 G7. Dit robuuste toestel bezorgt de leerlingen de nodige vrijheid om te leren. Ook koos deze school ervoor om enkele grote displays te voorzien waarop leerlingen (en ook leerkrachten) bijvoorbeeld de creaties in detail kunnen bekijken. Op het Z2 G5 Mini Workstation kan er dan weer vlot gecreëerd worden.

In de vernieuwde leeromgeving wordt er gestreefd naar meeslepende leerervaringen. Leerstof wordt er op een andere manier uitgelegd en dit wordt ondersteund door tools en technologieën. Het is aan jouw school om - samen met het team van leerkrachten - te bepalen welke tools en technologieën leerkrachten en leerlingen nodig hebben. De integratie van VR, bijvoorbeeld, maakt lessen dynamischer. Leerlingen worden zo ondergedompeld in de leerstof en ervaren het zélf. Leerkrachten verplaatsen zich misschien wel vaak doorheen hun klas en school. Dan is een notebook misschien interessanter voor hen dan een desktopcomputer. Eentje die voorzien is van touch en een pen om lessen optimaal te kunnen geven en voorbereiden. En dan nog liefst een duurzaam exemplaar zodat ze hun steentje bijdragen aan een duurzamere wereld.

Een duidelijk securitybeleid

Aandacht voor security is een must in de vernieuwde leeromgeving. Enerzijds is het belangrijk om firewalls te installeren. Zo sluit je de virtuele schoolpoort en geef je indringers geen enkele kans. Anderzijds kan je als school best een security-policy opstellen. Hierin leg je duidelijke afspraken en regels vast zodat er geen verwarring kan zijn. Mogen leerlingen bijvoorbeeld hun eigen ICT-toestel meebrengen? Mogen ze thuis het ICT-toestel gebruiken dat ze via school kregen? En waarvoor mogen ze dat dan gebruiken: enkel om te leren of ook om te ontspannen?

Opleiding en begeleiding

LEERKRACHTEN

Op een moderne manier lesgeven en het voorzien van tools en technologieën is één ding, maar het is aan leerkrachten zelf om dit ook effectief toe te passen in hun dagelijkse onderwijsactiviteiten. Daarom is er nood aan opleiding en begeleiding zodat leerkrachten sterk in hun schoenen staan en ze kunnen doen wat ze graag doen en waar ze goed in zijn: hun leerlingen kennis en vaardigheden bijbrengen en hen al coachend begeleiden tijdens hun schoolloopbaan. Leerkrachten hebben er dus ook baat bij om zelf begeleid te worden. En dat moet eigenlijk voortdurend en op verschillende niveaus plaatsvinden. Van het ontwikkelen van hun management skills, over het leren gebruiken van digitale tools, technologieën en samenwerkingsplatformen tot het individueel begeleiden van hun leerlingen.

LEERLINGEN

Ook voor leerlingen is het belangrijk dat ze digitale competenties verwerven. Zeker als we begrijpen dat jobs voortdurend veranderen. Jobs met repetitieve taken worden bijvoorbeeld steeds vaker uitgevoerd door robots. Er is dus een verschuiving van meer functiegericht werk naar projectmatig werk. Leerlingen moeten hierop voorbereid worden. Want later zullen ze op een verantwoordelijke en ethische manier moeten kunnen handelen, zullen ze moeten weten hoe ze persoonlijk kunnen groeien, hoe ze samen kunnen werken en hoe ze om moeten gaan met veranderende en multidisciplinaire omgevingen.

EEN GOED DIGITAAL BEHEER

Opdat leerkrachten en leerlingen optimaal gebruik kunnen maken van alle digitale tools en technologieën die voorzien worden in de vernieuwde leeromgeving, zullen er processen ontwikkeld moeten worden om die digitale omgevingen maximaal te ondersteunen. Hierdoor zal de interactie en deelname van de verschillende gebruikers in real time mogelijk gemaakt worden. Dit zal dan weer leiden tot een grotere efficiëntie bij het uitvoeren van bepaalde acties.

MANAGEABILITY TOOLS

Er bestaan een reeks manageability tools die leerkrachten kunnen gebruiken. Denk maar aan Teams, Classroom Manager, Google Classroom ... Welk platform je ook kiest, HP kan je hierbij ondersteunen.

IT-ONDERSTEUNING

We begrijpen dat scholen niet altijd over een eigen IT-departement beschikken. Het is voor onderwijsinstellingen vaak moeilijk om deze verantwoordelijkheid erbij te nemen. Toch is een goed IT-beheer en aandacht voor security ontzettend belangrijk. Om je hierbij te helpen, voorziet HP haar toestellen van een doorgedreven beveiliging. En misschien kan het voor jouw school een oplossing vormen om jouw IT-beheer uit te besteden aan één van onze education partners.

EEN ANDERE INDELING VAN HET KLASLOKAAL

Iedereen weet hoe een klassiek klaslokaal eruitziet. Om op een dynamische manier les te kunnen geven en een antwoord te bieden op de uitdagingen die we vandaag tegenkomen, zal ook het klaslokaal zelf een metamorfose ondergaan. Eigenlijk komt het erop neer om de klas in vier zones in te delen waarbij elke zone een aantal specifieke activiteiten en fundamentele vaardigheden ondersteunt. En dat met de beste tools, technologieën en meubels. Zo creëer je een ruimte die Activity Based Learning ondersteunt. Zelfs kleine klaslokalen kunnen eenvoudig heringericht worden. Niet zozeer door aparte zones te creëren, maar door gebruik te maken van modulaire meubels en flexibel inzetbare technologieën. Een overzichtje van de verschillende zones en vaardigheden die ze ondersteunen:

- Ontdekken in de denkzone.
- Samenwerken in de ontwerpzone.
- Ontwikkelen in de creatiezone.
- Communiceren in de presentatiezone.

Hoe een vernieuwde klas eruit kan zien

De vier zones van het vernieuwde klaslokaal

In de denkzone kunnen leerlingen info verzamelen op hun eigen manier en tempo. Bijvoorbeeld door er zelfstandig naar op zoek te gaan (digitaal of fysiek) of door de aangereikte leerstof toe te eigenen of te herhalen. Deze zone is rustig en inspirerend.

In de ontwerpzone kunnen leerlingen samenwerken aan groepswerken, ideeën delen met elkaar en werken aan oefeningen. Dat kan opnieuw op een digitale manier, maar ook gewoon met pen en papier. "Samen-werken" staat centraal.

In de creatiezone kunnen leerlingen alleen of samen iets concreet uitwerken. Met gespecialiseerde (computer)apparatuur of met hun handen. De focus ligt hier op creativiteit, ontwikkeling en creatie.

In de presentatiezone tenslotte kan er leerstof gedeeld worden voor een groep. Bijvoorbeeld een leerkracht die klassikaal lesgeeft of een leerling die een spreekbeurt houdt. Op die manier staat communicatie centraal in deze zone.

De didactische werkvorm bepaalt het gebruik van de vier zones

Hoe en wanneer een zone gebruikt wordt, is afhankelijk van de didactische werkvorm van de leerkracht. Deze beslist zelf om een volledige les in één zone of in verschillende zones door te laten gaan. Aan de hand van enkele voorbeelden hieronder ontdek je hoe de verschillende zones gebruikt kunnen worden.

SITUATIESCHETS BASISONDERWIJS

BEZINNEN IN DE DENKZONE

Vooraleer juf Soraya - juf van 3B - van start gaat, nodigt ze haar leerlingen uit in de denkzone. Hier komen ze samen even tot rust vooraleer de lesdag van start gaat. De hele dag door is er wel iemand te vinden in de denkzone. Om individueel te werken, de leerstof zelfstandig te verwerken, om even tot rust te komen of op ontdekking te gaan.

SAMENWERKEN IN DE ONTWERPZONE

Juf Soraya houdt van afwisseling. Ze wil haar leerlingen de kans geven om aan de slag te gaan met de leerstof. Daarom deelt ze haar klas vaak op in groepjes zodat ze een groepswork kunnen maken in de ontwerpzone.

ONTWIKKELEN IN DE CREATIEZONE

Enkele keren per week worden de handen uit de mouwen gestoken. De ene keer zijn de leerlingen echte kunstenaars en gaan ze aan de slag met verf, de andere keer maken ze een poster op één van de workstations.

KLASSIKAAL LEERSTOF DELEN IN DE PRESENTATIEZONE

De kinderen van 3B nemen doorheen de dag een aantal keer plaats in de tribune van de presentatiezone. Juf Soraya legt hen dan klassikaal de leerstof uit. De ene keer aan de hand van een presentatie, de andere keer aan de hand van een filmpje. En soms zijn het de leerlingen zelf die er iets toelichten, bijvoorbeeld aan de hand van een spreekbeurt.

KLASSIKALE TOELICHTING MET TECHNOLOGISCHE ONDERSTEUNING IN DE PRESENTATIEZONE

Mijnheer Dubois is leraar geschiedenis. Zijn les start steevast in de presentatiezone. Want hij houdt ervan om zijn leerlingen mee te nemen naar de vroegere leefwereld aan de hand van korte verhalen die hij klassikaal vertelt.

GROEPSWERK IN DE ONTWERPZONE

Tijdens zijn lessen opteert mijnheer Dubois ook voor een dynamische en interactieve aanpak. Hij laat zijn leerlingen de klassikaal gegeven leerstof onmiddellijk toepassen via een groepswerk. Hiervoor begeven zijn leerlingen zich in eerste instantie naar de ontwerpzone waar ze samen gaan brainstormen.

CREATIEF WERKEN IN DE CREATIEZONE

Eén van de groepsopdrachten die mijnheer Dubois doorheen het schooljaar gebruikt, is zijn leerlingen een korte video te laten maken waarin ze de gebeurtenissen waarover ze leerden zelf ervaren en dat terwijl ze dit naspelen in een toneelstuk. Hierbij let mijnheer Dubois er niet enkel op dat de gebeurtenis correct nagespeeld wordt. Hij let ook op de spelling, uitspraak, manier van samenwerken ... Zo integreert hij ook andere vakgebieden in zijn lessen. De creatiezone vormt de ideale plek om (in dit geval) de korte videofragmenten te maken.

DE LEERSTOF OVERDENKEN IN DE DENKZONE

Op het einde van de les moeten de leerlingen op zoek gaan naar een voorbeeld van de geziene leerstof in hun eigen leefwereld. Hiervoor kunnen ze gebruikmaken van de schoolbibliotheek of het internet. In de denkzone kunnen ze in alle rust het nodige opzoekwerk verrichten en de taak doorsturen. Op die manier geeft mijnheer Dubois zijn leerlingen de kans om de leerstof individueel te overdenken en tot zich te nemen. Of krijgen ze de kans om even na te kaarten over het videofragment.

Welke voordelen biedt de vernieuwde leeromgeving aan leerkrachten en leerlingen?

Niet alleen worden jongeren beter voorbereid op het hoger onderwijs, ze worden ook klaargestoomd om later vlot de arbeidsmarkt te betreden. Want in zo'n vernieuwde en meer dynamische leeromgeving geven leerkrachten op een interactieve manier les. Hierdoor kunnen leerkrachten hun leerlingen extra aandacht en ondersteuning geven. Zowel aan leerlingen die het wat moeilijker hebben als diegenen die wat meer uitdaging nodig hebben.

En dat is nog niet alles. Want leerlingen zijn meer betrokken bij de les wanneer er op een meer dynamische en interactieve manier lesgegeven wordt. Zo ervaren leerlingen - en ook leerkrachten - weer meer plezier in het hele lesgebeuren. En dat bezorgt leerkrachten enorm veel voldoening.

Het Institut Technique et Commercial de Boussu richtte haar leeromgeving ook opnieuw in. De beschikbare ruimte werd verdeeld in vier zones. Bij de herinrichting besteedde men ook aandacht aan digitale technologieën, ergonomie, gezondheid en akoestiek. Misschien wel het mooiste aan heel dit verhaal? De leerlingen mochten mee timmeren aan hun vernieuwde leeromgeving. Zo werd de moderne manier van lesgeven al meteen omgezet in de praktijk.

Het Institut Technique et Commercial de Boussu had ook nood aan verandering. Tijdens een pedagogische studiedag in 1986 al zitten verschillende jonge leerkrachten - die net hun loopbaan beginnen - samen. Ze spreken over de hervorming van het beroepsonderwijs in hun school want ze worden dagelijks geconfronteerd met afwezigheden en het gebrek aan motivatie van hun leerlingen. Voor de leerkrachten was het dan ook duidelijk dat er nood was aan verandering.

Vernieuw jouw klas samen met HP

HP is ervan overtuigd dat we ook jouw klas - hoe klein of groot die ook is - kunnen vernieuwen. We geloven immers dat verbeteringen in het onderwijssysteem zullen leiden tot algemene groei en dat het onderwijs een fundamentele rol speelt bij de ontwikkeling van jongeren.

Benieuwd naar meer?

Ontdek het op www.deklasheruitgevonden.be

-
1. <https://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/chapter-1-the-future-of-jobs-and-skills/>
  2. <https://www.oxy-com.com/nl/blog-nieuws/de-invloed-van-het-binnenklimaat-op-de-productiviteit-van-werknemers>